

Dosarul nr. 2rac-116/22
2-20022033-01-2rac-25052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vîșcu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. O. Cojocaru, R. Pulbere, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

07 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Agenția Rezerve Materiale, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Rezerve Materiale împotriva Întreprinderii de Stat „Detașamentul de Pază Paramilitară” cu privire la declararea nulă a facturii fiscale, corectarea facturii fiscale, declararea nulă a contractului de achiziționare servicii pază fizică și cererea reconvențională depusă de Întreprinderea de Stat „Detașamentul de Pază Paramilitară” împotriva Agenției Rezerve Materiale cu privire la încasarea sumei, împotriva deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 14 februarie 2020, Agenția Rezerve Materiale a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat „Detașamentul de Pază Paramilitară”, (în continuare ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară”), solicitând anularea facturii nr. EAA001556180 din 24 decembrie 2019 în sumă de 25714, 26 de lei, corectarea sumei facturii fiscale nr.EAA001368172 din 28 noiembrie 2019 din suma de 25714, 26 de lei în suma de 19747, 08 lei și declararea contractului nr. 60 din 06 iunie 2019 de achiziționare servicii pază fizică ca fiind unul lovit de nulitate absolută.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în baza contractului nr.5 din 09 ianuarie 2019 de achiziționare servicii pază fizică, ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară”, în calitate de prestator, și-a asumat obligația de a acorda servicii de pază beneficiarului Agenția Rezerve Materiale (Depozitul Republican tehnico-material din or. Orhei) în sumă de 261048, 96 de lei, pentru perioada 01 ianuarie 2019-31 decembrie 2019.

La 20 mai 2019 prestatorul a înaintat demersul sub nr.109, în vederea majorării sumei inițiale, în baza prevederilor Hotărârii Guvernului nr.232/2019, prin care a fost modificat pct. 1 al Hotărârii Guvernului nr. 165/2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real. Respectiv, a fost elaborat un proiect de contract cu majorările solicitate, ulterior fiind semnat de ambele părți, însă a fost refuzată înregistrarea la trezorerie de către responsabilii din cadrul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova. Or, conform ordinului Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 215 din 28 decembrie 2015 cu privire la aprobarea Normelor

metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în pct. 1.3.3, lit. j) este prevăzută înregistrarea și evidența contractelor instituțiilor bugetare în limita alocațiilor aprobate anual. În context a invocat prevederile art.74 alin. (8) al Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, conform cărora contractul de achiziții publice, pentru care sursele financiare se alocă din bugetul de stat se înregistrează obligatoriu la una din trezoreriile regionale ale Ministerului Finanțelor și intră în vigoare la data înregistrării sau la o altă dată ulterioară prevăzută de acesta după înregistrare la una din trezoreriile regionale ale Ministerului Finanțelor. În pct. 12.5 al contractului nr.60 din 06 iunie 2019 este specificat că, „prezentul contract se consideră încheiat la data semnării și intră în vigoare după înregistrarea lui de către Trezoreria de Stat sau de către una din trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor”. În contextul normelor legale, contractul nr.60 din 06 iunie 2019 de achiziționare a serviciilor de pază fizică nu dispune de suport juridic și nu poate fi considerat valabil.

Reclamantul a afirmat că, în perioada respectivă, în baza ultimului contract, cu nr.60 din 06 iunie 2019, a fost întocmită factura fiscală seria nr.EAA001368172 din 28 noiembrie 2019 și factura fiscală seria nr. EAA001556180 din 24 decembrie 2019, cu sumele majorate, contrar prevederilor legale și anume art.74 al Legii nr.131/2015, ce prevede că contractul de achiziții publice se încheie conform procedurilor de achiziție publică prevăzute de prezenta lege, pentru întreaga sumă atribuită unei achiziții pe an, în temeiul planului de achiziție și în limita alocațiilor aprobate. Facturile au fost greșit acceptate de specialistul din subdiviziunea teritorială, respectiv fiind semnate pe e-faktură și pe suport de hârtie cu majorările nominalizate, care au fost perfectate în baza ultimului contract (nevalabil), contrar normelor legale.

Întru redresarea situației pe cale amiabilă, a înaintat pârâtului o somație la data de 15 ianuarie 2020, potrivit căreia s-a solicitat corectarea sumelor înaintate spre achitare, conform prevederilor contractului nr.5 din 09 ianuarie 2019, prin anularea facturii nr.EAA001556180 din 24 decembrie 2019 în suma de 25714,26 de lei, care depășește suma primului contract și corectarea sumei facturii fiscale nr. EAA001368172 din 28 noiembrie 2019 din suma de 25714,26 de lei în suma de 19747,08 lei. Drept răspuns, la 29 ianuarie 2020 pârâtul a cerut efectuarea achitărilor sumelor majorate, conform prevederilor ultimului contract.

Reclamantul a susținut că, în baza principiilor legale, contractul nr.60 din 06 iunie 2019 este lovit de nulitate absolută, deoarece la încheierea acestuia nu a fost respectată condiția de înregistrare la trezoreria regională a Ministerului Finanțelor. Nulitatea absolută lipsește actul juridic civil de efectele contrarii normelor juridice edictate pentru încheierea sa valabilă. Orice contract încheiat cu încălcarea condițiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulității.

La 07 mai 2020, ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară” a depus cerere reconvențională împotriva Agenției Rezerve Materiale, prin care a solicitat încasarea sumei de 31681,44 de lei cu titlu de datorie pentru serviciile prestate, având în vedere neexecutarea obligațiilor contractuale.

În motivarea cererii reconvenționale, ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară” a invocat că, în baza contractului de achiziționare a serviciilor de pază fizică Cod CPV79713000-5 nr. 5 din 09 ianuarie 2019, s-a obligat să presteze servicii pază

fizică a obiectivului și valorilor materiale la Depozitul Republican tehnico-material or. Orhei din str. Serghei Lazo, nr. 27, iar Agenția Rezerve Materiale s-a obligat să plătească retribuiția convenită, fiind stabilit prețul lunar 21754, 08 lei, inclusiv TVA, iar suma totală a contractului, inclusiv TVA, în lei moldovenești, constituie 261048, 96 de lei.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 232 din 24 aprilie 2019 a fost modificat pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 09 martie 2010 „Cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real”, acesta constituind 16,42 de lei pe oră sau 2775 de lei pe lună, calculat pentru un program complet de lucru în medie de 169 de ore pe lună. Către Agenția Rezerve Materiale a fost remisă scrisoarea nr.109 din 20 mai 2019 privind ajustarea tarifului pentru prestarea serviciilor de pază la cerințele legislației în vigoare și stabilirea sumei totale a contractului în valoare de 292730, 40 de lei, inclusiv TVA. În urma negocierilor a fost încheiat și semnat de către ambele părți un nou contract de prestare a serviciilor de pază fizică nr.60 din 06 iunie 2019, înregistrat de către Agenția Rezerve Materiale pentru perioada 01 mai 2019 – 31 decembrie 2019, fiind stabilit prețul lunar 25714, 26 de lei, iar suma totală a contractului, inclusiv TVA în lei moldovenești, de 205714,08 lei.

Totodată, a indicat că, începând cu luna mai au fost expediate facturile fiscale conform contractului sus menționat și acceptate electronic de către Agenția Rezerve Materiale pentru perioada mai - decembrie 2019, respectiv au fost și achitate, până în luna noiembrie, anul 2019, conform contractului nou încheiat. Astfel, la data de 04 decembrie 2019, de către Agenția Rezerve Materiale a fost achitată suma conform ordinului de plată nr.1613 doar de 19747,08 lei pentru prestarea servicii pază fizică, suma lunară fiind de 25714,26 de lei și s-a creat o datorie în mărime de 5967,18 lei pentru luna noiembrie, anul 2019.

La adresarea către Agenția Rezerve Materiale pentru achitarea datoriei create, a primit răspuns verbal precum că, Agenția nu dispune de resurse financiare. Ulterior, în adresa Agenției Rezerve Materiale a fost remisă scrisoare nr.201 din 06 decembrie 2019, referitor la achitarea datoriei pentru luna noiembrie, anul 2019.

În data de 30 decembrie 2019 a fost prezentată la Agenția Rezerve Materiale factura fiscală pentru luna decembrie, anul 2019 și actul de verificare, suma totală fiind de 31681,44 de lei, inclusiv TVA. Conform contractului au fost prestate servicii de pază fizică până la data de 31 decembrie 2019, drept confirmare fiind întocmirea actului bilateral de predare-primire a obiectului din 31 decembrie 2019 și a procesului-verbal privind îndeplinirea contractului de prestări servicii de pază din 01 ianuarie 2020, semnat de ambele părți. Agenția Rezerve Materiale nu a înștiințat despre refuzul înregistrării contractului nr. 60 din 06 iunie 2019 de către Trezoreria Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, dar a continuat să achite plata pentru serviciile prestate.

Prin încheierea protocolară din 11 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a primit în procedură cererea reconvențională.

Prin hotărârea din 18 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Rezerve Materiale împotriva ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară” cu privire la anularea facturii nr. EAA001556180 din 24 decembrie 2019 în sumă de 25714, 26 de lei, corectarea sumei facturii fiscale nr. EAA001556172 din 28 noiembrie 2019 din suma de 25714, 26 de lei în sumă de 19747,08 lei, declararea contractului nr. 60

din 06 iunie 2019 de achiziționare servicii pază fizică ca unul lovit de nulitate absolută; s-a admis cererea reconvențională depusă de ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară” și s-a încasat de la Agenția Rezerve Materiale în beneficiul ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară” datorita la contractul de prestare a serviciilor de pază fizică nr. 60 din 06 iunie 2019 în sumă de 31681, 44 de lei.

Prin decizia din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Agenția Rezerve Materiale și s-a menținut hotărârea din 18 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel citând prevederile art. 9 alin.(2) lit.a), art.11, art. 308, art.992, art. 776, art. 1375, art. 1376, art. 1048 alin.(1), (2), (3) Cod civil, a statuat că, argumentul indicat în cererea de apel a fost dezbătut în cadrul examinării cauzei civile în instanța de fond, ori solicitarea declarării nule a contractului nr.60 din 06 iunie 2019 a fost respinsă dat fiind faptul că, facturile fiscale eliberate de către ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară” au fost acceptate și achitate de către Agenția Rezerve Materiale în suma de 19747, 08 lei până la data de 01 noiembrie 2019, deși, conform pct. 12.5 al contractului de achiziționare servicii pază fizică nr.60 din 06 iunie 2019 acesta intră în vigoare după înregistrarea lui de către Trezoreria de Stat sau de către una din trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor.

Instanța de apel a constatat că, înregistrarea contractului menționat în Trezoreria de Stat sau în una din trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor urma a fi executată de către apelantul Agenția Rezerve Materiale, imediat după semnarea contractului de achiziționare servicii pază fizică nr.60 din 06 iunie 2019, iar intimatul nu a fost somat despre neexecutarea acestei obligației. Astfel, având în vedere achitarea deplină și lunară a facturilor fiscale de către Agenția Rezerve Materiale, intimatul avea încredere justificată despre înregistrarea corespunzătoare a contractului menționat de către Trezoreria de Stat, nefiind necesară confirmarea acestui fapt în forma scrisă.

Prin urmare, instanța de apel a conchis de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea atacată.

La 13 mai 2022, Agenția Rezerve Materiale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată înaintate de Agenția Rezerve Materiale și respingerea cererii reconvenționale înaintate de ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară”.

În motivarea recursului s-a invocat că, hotărârile contestate sunt ilegale, emise cu încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, precum și aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, care a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Instanțele inferioare au interpretat eronat legea și nu au aplicat legea care trebuia aplicată. Instanțele au ignorat un șir de argumente, expuse în referința la cererea de chemare în judecată, în cererea de apel. Atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au luat în considerare faptul, că la 09 ianuarie 2019 între Baza Republicană Tehnico-Materială (BRTM) Orhei și ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară” a fost încheiat contractul nr. 5 de achiziționare a serviciilor pază fizică a BRTM Orhei pentru perioada 01 ianuarie 2019-31 decembrie 2019, fiind valabil

până la data de 31 decembrie 2019. În baza Hotărârii Guvernului nr. 946/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Rezerve Materiale, BRTM Orhei a fost reorganizată prin fuziune (absorbție), iar drepturile și obligațiile persoanelor juridice absorbite au trecut integral la persoana juridică absorbantă - Agenția. În acest sens, contractul sus menționat, a fost reînregistrat la trezoreria teritorială, la data de 07 iunie 2019 cu nr. 2019-0000010489.

În data de 06 iunie 2019, la demersul reprezentanților ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară”, în vederea majorării sumei inițiale, în baza prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 232/2019, prin care a fost modificat pct. 1 al Hotărârii Guvernului nr. 165/2010 cu privire la quantumul minim garantat al salariului în sectorul real, între Agenție, în calitate de beneficiar și ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară”, în calitate de prestator, a fost încheiat un nou contract cu nr. 60 de achiziționare a serviciilor pază fizică BRTM Orhei pentru perioada 01 mai 2019-31 decembrie 2019. Conform pct. 3.2 și specificației tehnice și de preț, suma totală a contractului constituia 205714,08 lei, inclusiv TVA, iar lunar Agenția urma să achite suma de 25714,26 lei, inclusiv TVA. Contractul nr. 60 din 06 iunie 2019 a fost expediat în adresa Trezoreriei teritoriale Chișinău pentru înregistrare, iar de către Trezorerie a fost refuzat înregistrarea acestuia. Potrivit prevederilor pct. 12.5 al contractului, precum și pct. 15 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 665 din 27 mai 2016, contractul de achiziție publică de valoare mică se încheie, conform prevederilor prezentului Regulament, pentru întreaga sumă atribuită acestui contract pe an. Luând în considerare faptul că, contractul nr. 60 din 06 iunie 2019 nu a fost înregistrat în modul stabilit, acesta nu avea putere juridică, iar clauzele acestuia nu puteau fi executate. În context au fost invocate prevederile art. 74 alin. (8) al Legii 131/2015 privind achizițiile publice.

Recurentul a opinat că, instanțele inferioare nu au luat în considerare faptul că toate dispozițiile de plată au fost emise și transmise Ministerului Finanțelor, în baza contractului nr. 5 din 09 ianuarie 2019, reînregistrat la data de 07 iunie 2019, cu nr. 2019-0000010489, a cărui valoare contractuală constituia 261048,96 lei, inclusiv TVA, iar lunar fiind stabilit prețul de 21754,08 lei, inclusiv TVA. Indiferent de suma acceptată lunar de către Agenția Rezerve Materiale, prevederile contractuale au fost executate, iar suma contractului nr. 5 din 09 ianuarie 2019, a fost achitată integral. La admiterea acțiunii reconvenționale, atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu a luat în considerare faptul dat și temeiuri legale de a încasa suplimentar suma de 31681,44 de lei nu existau și respectiv acțiunea reconvențională urma a fi respinsă.

Potrivit prevederilor pct. 19 din Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 665 din 27 mai 2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică, se interzice modificarea oricărui element al contractului încheiat și introducerea unor elemente noi, dacă asemenea acțiuni sunt de natură să schimbe condițiile care au constituit temei pentru selectarea operatorului economic și să majoreze valoarea contractului.

Atât prima instanță, cât și instanța de apel au reținut doar cele invocate de către intimat, iar soluția de încasare a plăților pentru serviciile de pază în baza unui contract neînregistrat, care nu are valoare juridică, este neîntemeiată și impune cheltuieli suplimentare și neprevăzute din bugetul Agenției.

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 25 mai 2022 (Vol.II, f.d.8) a fost expediată în adresa intimatului și a fost recepționată la 30 mai 2022, conform avizului de recepție (Vol.II, f.d.10).

La data de 24 iunie 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.14), ÎS „Detașamentul de Pază Paramilitară” a depus referință la cererea de recurs, exprimând dezacordul cu aceasta.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 07 decembrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 13 mai 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel către părți la data de 16 martie 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.224). Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Agenția Rezerve Materiale, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Agenția Rezerve Materiale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității

constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Agenția Rezerve Materiale.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Agenția Rezerve Materiale împotriva deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat